

GRUNDÖRNEN

Unga Örnars medlemsutbildning

rätt till
fritid!

INNEHÅLL

- 3** Välkommen till Grundörnen
- 4** Unga Örnar då och nu
- 6** Barnkonventionen
- 8** Verksamhet och barns rätt
- 10** Organisation & demokrati
- 12** Lika villkor
- 14** Globalt
- 16** Studiehandledning
- 18** Övningar
- 22** Sånger och lekar

VÄLKOMMEN TILL GRUNDÖRNEN

DU HÅLLER I ETT STUDIEMATERIAL där du kan lära känna Unga Örnar och våra värderingar. Materialet kan också användas under en utbildningshelg med din örnavdelning eller som en del av en lägervecka. Längst bak finns en studiehandledning med tips för kursledaren samt övningar och lekar.

Grundörnen berättar om Unga Örnar som organisation. Om vår historia, våra värderingar och vår verksamhet. Men det är du och alla våra andra medlemmar som är Unga Örnar. Utan medlemmar skulle inte Unga Örnar finnas och utan medlemmar skulle vi inte kunna arbeta för att göra skillnad i barns vardag.

UNGA ÖRNAR DÅ OCH NU

HUR BLEV VI TILL OCH VAD GÖR VI IDAG?

Unga Örnar är en barn- och ungdomsorganisation som erbjuder fritidsverksamhet och läger. Vi delar arbetarrörelsens värderingar om jämlikhet och alla människors lika värde.

UNGA ÖRNAR GRUNDAS

Unga Örnar grundades den 7 november 1931 men historien går längre tillbaka än så. Under det sena 1800-talet och tidiga 1900-talet började arbetarrörelsen att organisera barngrupper som ett alternativ till kyrkans söndagsskolor. Till en början bestod barngruppernas verksamhet främst av sagostunder för barn på söndagar medan de vuxna gick på egna möten.

VERKSAMHETEN UTVECKLAS

Vår verksamhet i Unga Örnar utvecklades med teatergrupper, idrottsgrupper och läger som gav tusentals barn till arbetare en mer meningsfull fritid. Inte olikt det som vi gör i Unga Örnar idag. När Unga Örnar bildades 1931 var det på initiativ från Socialdemokratiska Ungdomsförbundet, SSU, som ville erbjuda en verksamhet för yngre barn. Liknande organisationer för barn fanns redan på andra håll i Europa. Redan från början fanns en vilja att vara partipolitiskt obundna och ganska snabbt bröt sig Unga Örnar loss från SSU och blev en självständig organisation.

TJEJER OCH KILLAR TILLSAMMANS

Två saker som var unikt med Unga Örnar var att i verksamheten blandades tjejer och killar och att alla medlemmar skulle få sina röster hörda under demokratiska former. Unga Örnar har erbjudit barn en meningsfull och demokratisk fritid i över 80 år. Det kan vi som organisation vara stolta över.

BÄTTRE VILLKOR FÖR BARN

Barn och ungas villkor i samhället har förbättrats

under de drygt 80 år som Unga Örnar har funnits. Idag går alla barn i skolan, det är olagligt att slå barn och vi har inte lika mycket fattigdom i Sverige idag. Men det finns fortfarande många barn som har en tuff uppväxt både ekonomiskt och på andra sätt. Barn och unga upplever ibland att de inte blir lyssnade på när vuxna pratar över deras huvud och inte ser dem. Från skolan kommer elever ofta hem med läxor som de inte får hjälp med. Alla har inte möjlighet att ha en meningsfull fritid efter skolan. I Sverige finns fortfarande ojämställdhet mellan tjejer och killar och många behandlas olika på grund av sitt kön. Vi som organisation ska kämpa för alla barns villkor i Sverige och i världen.

POLITISKA MEN INTE PARTIPOLITISKA

Unga Örnar är idag en partipolitisk och religiös obunden organisation. Därför är det viktigt för oss att driva barnrättspolitiska frågor mot alla partier. Även om Unga Örnar inte ägs av något politiskt parti så betyder det inte att vi är opolitiska. I Unga Örnar delar vi arbetarrörelsens grundläggande värderingar om jämlikhet, demokrati och alla människors lika värde. Vi kämpar också för barns rättigheter och Barnkonventionen.

TILLSAMMANS ÄR VI STARKA:

I Unga Örnars verksamhet vill vi skapa möjligheter för barn och unga att få mer makt i sitt vardagsliv. Det är därför vi använder Barnkonventionen i vår fritidsverksamhet och på våra läger. För att vi ska kunna förbättra barn och ungas villkor är det viktigt att vi är många som kan ställa vuxenvärlden till svars. Varje enskild medlem i Unga Örnar spelar därför roll.

DISKUTERA

- När gick du med i Unga Örnar?
- Hur kommer det sig att du fortfarande är med i Unga Örnar?
- Hur fungerar det där du bor, har alla lika möjligheter att delta i fritidsverksamhet?
- Behöver vi kämpa för att alla barn ska få ta del av fritid? Varför då?
- Hur ser din drömvärld för barn och unga ut?
- Finns det fler exempel på saker som vi i Unga Örnar skulle behöva förändra i samhället?
- Har du upplevelser av att inte bli lyssnad på? Vad gjorde du då? Varför tror du att vuxna inte lyssnar?
- Vad skulle hända i samhället om vuxna och politiker lyssnade på barn och unga? Vad hade varit annorlunda?
- Går det att göra så att alla barn har det lika bra? Hur då?
- Upplever du ojämställdhet mellan tjejer och killar?
- Får tjejer och killar samma möjligheter i Unga Örnar?
- Tror du att vi i Unga Örnar behöver bli bättre på att lyssna på barn och unga? Hur kan vi göra det?

BARNKONVENTIONEN

VARFÖR KÄMPAR UNGA ÖRNAR FÖR DEN?

Sverige har skrivit under och lovat att följa Barnkonventionen som FN har tagit fram. I den finns mänskliga rättigheter anpassade efter barn.

Unga Örnar kämpar för att makthavare och vuxna ska respektera barns rättigheter. Barnkonventionen gäller för alla barn och ungdomar upp till 18 år. Sverige får idag kritik för att vara dåliga på att lyssna på barn, för att inte vara så bra på att ta hand om barn på flykt som kommer till Sverige och för att inte utbilda barn och vuxna i barns rättigheter. Unga Örnar vill att Sverige ska bli bättre på alla de här sakerna och därför arbetar vi med Barnkonventionen både i vår verksamhet och när vi pratar med makthavare.

INTERNATIONELLT AVTAL MEN SVENSK LAG

Barnkonventionen blev ett internationellt avtal 1990 och idag har alla länder utom Somalia, Sydsudan och USA skrivit på det avtalet. I den finns 54 artiklar. Fyra av dem kallas för huvudartiklar. De finns här till höger i rutan och är de viktigaste i Barnkonventionen.

Barnkonventionen är ett avtal som Sverige och andra länder har skrivit på och lovat att följa. Eftersom det inte är en lag så händer inte så mycket om Sverige bryter mot den. Unga Örnar och många andra barnorganisationer vill därför att Sverige gör den till lag. Det skulle ge barn ett bättre och starkare skydd för sina rättigheter. Norge har till exempel både skrivit på Barnkonventionen och gjort den till lag.

GÖR SKILLNAD I UNGA ÖRNAR

Du och din avdelning i Unga Örnar kan göra skillnad för dig och andra barns rättigheter med hjälp av Barnkonventionen i er verksamhet! Läs mer i avsnittet "Verksamhet och barns rätt".

BARNKONVENTIONENS HUVUDARTIKLAR:

Artikel 2: Icke diskriminering – Inget barn ska diskrimineras utifrån var de kommer ifrån, hudfärg, kön, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Alla barn är lika mycket värda. Mobbing i skolan är en typ av diskriminering.

Artikel 3: Barnets bästa – Barnets bästa ska komma först i beslut som rör barnet. Vuxna är ansvariga att se till barnets bästa. Det kan handla om vad som är bäst i en skilsmässa. Att bo med båda föräldrarna eller med en? För att veta vad som är bäst måste barn också frågas. Se artikel 12!

Artikel 6: Barns rätt till liv och utveckling – Alla barn ska få utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. Det kan handla om en bra skolgång, en meningsfull fritid och ett hem. Det handlar också om att barn inte ska bli dödade i krig och att de ska få medicin och sjukvård när de är sjuka.

Artikel 12: Barns rätt att komma till tals – Barn ska alltid få uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem och vuxna har en skyldighet att lyssna på dem. Detta kan handla om hur den nya lekplatsen ska se ut, var ett barn vill bo efter att föräldrarna har skilt sig eller hur något ska vara i skolan.

DISKUTERA

- Upplever du att barn och vuxna i Sverige har kunskap om Barnkonventionen?
- Hur kan vi lära oss mer om Barnkonventionen?
- Har du upplevt att ett barn i skolan/fritidsgården/Unga Örnar verksamheten har blivit diskriminerad? Vad hände då? Hur skulle man kunna göra för att det inte ska hända igen?
- Är det skillnad att bli lyssnad på och att ha inflytande? Ge exempel!
- Hur kan vi göra i Unga Örnar så att vuxna alltid lyssnar på barn och ungas åsikter?
- Kan barn och unga ha andra erfarenheter än vuxna?

VERKSAMHET OCH BARNS RÄTT

VARFÖR HÄNGER DET IHOP I UNGA ÖRNAR?

Unga Örnar ordnar både verksamhet och driver barnrättspolitik. Vi gör det när vi pratar med politiker om rätt till fritid, eller när vi ordnar läxläsning i kommunerna.

BARNRÄTTSPOLITIK

Barnrättspolitik är alla politiska beslut som berör barn och unga. Till exempel kan det handla om skolan, fritiden, familjers ekonomi, inflytande, var vägar ska byggas och om föräldrar ska få semester på sommaren.

BARNS RÄTT I UNGA ÖRNAR

Alla barn klarar inte av skolan idag. Bland annat för att de inte får den hjälp de behöver hemma med läxorna. Därför har Unga Örnar startat läxläsningssgrupper runt om i Sverige. Alla har inte föräldrar som kan betala dyra fritidsaktiviteter, därför vill Unga Örnar att all vår verksamhet ska vara gratis eller så billig som möjligt. För att få större möjligheter att påverka spelar vi i Unga Örnar Forumteater och gör radio där vi lyfter det som är viktigt i barn och ungas vardag. Unga Örnar ordnar nationellt och lokalt något som vi kallar för Barndomstolen. Det innebär att vi bjuder in makthavare och frågar dem om hur de använder sin makt för att förbättra barn och ungas villkor. Det är bara några exempel på hur Unga Örnars verksamhet och barnrättspolitik hör ihop.

GÖR SKILLNAD I UNGA ÖRNAR

Genom att vara aktiv i Unga Örnar har medlemmar möjlighet att göra skillnad och se till att makthavare lärare, föräldrar, ledare i Unga Örnar och andra vuxna följer Barnkonventionen. I Unga Örnars Barnmanifest har våra medlemmar på kongressen samlat våra barnpolitiska åsikter. Medlemmar och avdelningar kan använda Barnmanifestet för att påverka och förändra.

UNGA ÖRNAR KÄMPAR FÖR:

En läxfri skola - tills den är läxfri ska alla skolor erbjuda läxhjälp!

En avgiftsfri skola, även under friluftsdagar.

Att skolsköterska och kurator ska finnas på skolan.

Att kommuner ska skapa forum där barn får tycka till i frågor som påverkar dem.

Alla vuxna som arbetar med barn ska utbildas i jämställdhet och Barnkonventionen.

Att barnkonventionen ska bli svensk lag.

Rösträttsåldern i lokala val ska sänkas till 16 år.

LÄS MER I BARNMANIFESTET
PÅ WWW.UNGAORNAR.SE

DISKUTERA

- Kom på fler exempel på hur Unga Örnars fritidsverksamhet kan förbättra vardagen för barn och unga!
- Har ni skolkuratorer och skolsköterska på er skola varje dag? Varför inte? Kan ni prata med rektorn om det?
- Finns det forum där ni kan påverka beslut i er kommun? Om ni inte har inflytande i er kommun, kan ni göra något för att ändra på det?
- Hur ser det ut med läxor i er skola? Finns det läxhjälp? Kan ni få skolan att starta det?
- Får ni betala extra avgifter för friluftsdagar och matsäckar i skolan? Tycker ni det är bra? Kan ni ändra på det?

ORGANISATION OCH DEMOKRATI

HUR SKA ALLA RÖSTER HÖRAS?

I Unga Örnar tycker vi att allas röster är lika mycket värda och att barn och unga ska få göra sig hörda.

DEMOKRATI OCH STRUKTUR

För att alla ska få vara med och bestämma krävs det att vi har vissa strukturer. Några exempel på strukturer i Unga Örnars är stadgar, årsmöten, avdelningar och distrikt.

STADGAR

Grunden för hur Unga Örnar är uppbyggt och hur medlemmarna tycker att organisationen ska fungera finns nedskrivet i stadgan. Stadgan är som en regelbok. Där står det bland annat hur vi fattar beslut, vilka som får vara med i Unga Örnar och hur medlemsmöten ska gå till. Stadgan är grunden för en demokratisk organisation!

MÖTEN OCH DEMOKRATI

Möten kan vara tråkiga men de kan vara viktiga. Det finns stora möjligheter att göra möten meningsfulla och roliga. Här kan Unga Örnar som jobbar med barn och unga varje dag visa att mötesformer är roliga och inkluderande även för de som är barn. För att alla ska få vara med och bestämma krävs det att vi träffas och pratar om vilka beslut vi ska ta. Även i Unga Örnar kan ibland vuxna tycka att barn inte klarar av att fatta svåra beslut. Det kan handla om att vuxna bestämmer själva om det handlar om budget och läger. Men det är låtsasdemokrati.

Därför är det viktigt att hela tiden arbeta med att inkludera alla. Det är vuxnas ansvar att se till att även barn och unga har kunskap om det som ska beslutas!

DEMOKRATI I UNGA ÖRNAR:

Unga Örnar finns i hela landet och vår verksamhet är fördelad på ett 20-tal distrikt. Varje distrikt har sedan avdelningar där stora delar av den lokala verksamheten sker. Både distrikt och avdelningar samlas en gång per år för att ha ett årsmöte. På årsmötet bestämmer medlemmarna vilka som ska sitta i styrelsen, vilken verksamhet som ska genomföras under året och hur pengarna ska användas. En gång vart tredje år träffas alla distrikt på Unga Örnars nationella kongress, här tas de stora beslut som rör hela Unga Örnars Riksförbund. Kongressen väljer bland annat förbundsstyrelse som är de som tar viktiga beslut mellan kongresserna.

DISKUTERA

- Är det någon av er som varit på Unga Örnars kongress? Vilka beslut tog ni där? (Barnmanifest, stadgar, motioner)
- Är det någon av er som varit på ett årsmöte med Unga Örnar? Vad gjorde ni där?
- Hur skulle vi kunna göra möten roligare och mer demokratiska?
- Hur kan vi se till att barn och unga har inflytande på möten i Unga Örnar?
- Har du någonsin upplevt att barn och unga inte får ansvar för stora beslut? Vad skulle vi kunna göra åt det i Unga Örnar?

LIKA VILLKOR

HUR VILL UNGA ÖRNAR GÖRA FÖR ATT INKLUDERA ALLA?

I Unga Örnars verksamhet ska alla kunna känna sig trygga att få vara precis den de är. För att alla ska få vara med på lika villkor krävs aktivt arbete.

VAD ÄR NORMER?

Samhället är fullt av normer. Det är förväntningar på hur någon eller något ska vara. En norm i samhället är att alla förväntas vara högerhänta och därför är de flesta saxar anpassade efter det. Ett annat exempel är att hudfärgade plåster alltid är ljusa utifrån en norm att alla i Sverige har ljus hud, trots att det finns en massa olika hudfärger i Sverige. En norm kan också vara att tjejer gillar rosa och killar är bra på att köra bil. För att Unga Örnar ska vara en öppen organisation kan vi inte förvänta oss att alla pratar svenska, alla är heterosexuella och ingen har någon funktionsnedsättning. Vi kan inte heller förvänta oss att tjejer alltid gör tjejiga saker.

JÄMSTÄLLDHET I UNGA ÖRNAR

Sen starten har Unga Örnar varit unika för att tjejer och killar fått vara med tillsammans i verksamheten. Men tjejer och killar blir ofta olika behandlade i samhället och i Unga Örnar. Vi kan förändra det genom att låta alla barn vara med utifrån sina egna intressen och önskemål och inte förvänta oss att tjejer och killar ska vara på ett visst sätt.

TJEJ ELLER KILLE ELLER BÅDE OCH

Det finns personer som känner att de inte passar in i det könet den är född i. Det är helt okej att känna sig som både tjej och kille samtidigt. Eller som inget av det. Inom Unga Örnar ska det vara okej att kalla sig eller bli kallad som hen. Det är ett pronomen precis som han eller hon och ska användas på samma sätt för den som varken känner sig som tjej eller som kille.

EGENSKAPER SOM GER FÖRDELAR

Alla har vi olika egenskaper som gör att vi får fördelar eller nackdelar i samhället. Det kan handla om att killar får ta större plats medan tjejerna förväntas att vara mer tysta och tillbakadragna. Vi tänker sällan på att någon är heterosexuell medan den som är homosexuell tvingas "komma ut" och berätta det. Den som har en mörkare hudfärg kan tvingas bemöta fördomar om sin etnicitet medan den som är vit inte behöver göra det lika ofta. De personer som har svårt att sitta still får ofta nackdelar i skolan under långa lektioner. Den som sitter i rullstol kan ha svårt att delta på friluftaktiviteter i skolan eller på Unga Örnars läger.

ATT ARBETA INKLUDERANDE:

När vi är inkluderande betyder det att vi inte fokuserar på det som kan ses som avvikande och problem utan på de strukturer som gör att något ses som avvikande eller problem. Det kallas för att tänka och arbeta normkritiskt. Det blir avvikande att sitta i rullstol om det inte finns en rullstolsramp till lägergården. Det blir svårt för barn att fatta svåra beslut på möten om inte vuxna låter barn vara delaktiga. Det blir avvikande om en tjej blir kär i en tjej om vi förväntar oss att hon ska bli kär i en kille. Om vi är medvetna om att en person kan bli annorlunda behandlad utifrån sitt kön, ålder, etnicitet, sexuella läggning, könsidentitet, religion och trosuppfattning samt funktionsnedsättning kan vi också se till att ingen blir det.

DISKUTERA

- Kan du komma på fler exempel där det blir problem om vi har förväntningar som inte stämmer?
- Vad är normer? Vilka normer möter du i din vardag? Hur kan vi bryta mot normer?
- Vilka normer bryter du mot?
- Om de flesta i samhället är för jämställdhet, varför tror du att samhället inte är jämställt redan?
- Vilka förväntningar tycker ni att det finns på killar/tjejer? Finns det bra och dåliga förväntningar?
- Vad behöver vi göra på ett läger för att alla ska känna sig välkomna?
- Fundera på när du själv känt att dig utanför och tänk sedan på när andra kan ha känt sig utanför.

GLOBALT

VARFÖR HÄNGER LOKALT OCH GLOBALT IHOP?

Globalt förändring börjar i det lokala vardagslivet. Därför organiserar vi i Unga Örnar verksamheten i bostadsområde eller ort för att påverka och göra skillnad.

LOKALT OCH GLOBALT

Unga människor i hela världen organiserar sig på samma sätt lokalt för att förbättra sina och andras villkor. De lokala erfarenheterna är viktiga perspektiv att ha med sig i arbetet med vänner i andra delar av världen. Det är när vi träffas och lär av varandras vardag som vi kan förändra.

VÄRLDEN HÄNGER IHOP

Unga Örnars kamp för barns rätt känner inga gränser, hela världen hänger ihop. Tillsammans med våra systerorganisationer över hela jordklotet lär vi av och med varandra. Genom att möta människor från hela världen får vi perspektiv på vår egen vardag. På så sätt blir vi tillsammans bättre på att kräva barns rättigheter, både i Sverige och i världen.

INTERNATIONELLT ENGAGEMANG

Unga Örnar har ett långt internationellt engagemang och utbyte med organisationer i andra länder. Vi arbetar tillsammans med våra samarbetsorganisationer med frågor som rätt till fritid, inflytande och hälsa. Situationen ser olika ut i olika länder. För Unga Örnar är det alltid viktigt att ha ett lärande perspektiv i det vi gör. Om din

avdelning ordnar ett utbyte med andra delar av världen bör ni alltid ställa er frågorna; Vad tror ni att ni kan lära er från det landet och den organisationen? Vad vet ni om landet? Vad vet ni om organisationen? Vad skulle ni vilja lära er? Vad tror ni att den organisationen kan lära sig om barnrättsarbete i Unga Örnar och i Sverige?

LÄRA AV ANDRA LÄNDER

I Unga Örnar vet vi att vi har mycket att lära om hur olika länder jobbar med barns rätt i olika frågor. Pengar till bistånd måste därför ge barn och unga möjlighet att mötas och stärkas i arbetet med barnkonventionen. Precis som att världen är ojämlik är även Sverige ojämlikt.

SAMARBETE FÖRÄNDRAR VÄRLDEN

Unga Örnar tror att internationell verksamhet tillsammans med organisationer som delar våra värderingar är nödvändigt för att få makthavare att lyssna på barn. Genom samarbete och solidaritet kan vi tillsammans förändra världen och bli bättre på att kräva barn och ungas rätt, oavsett var vi befinner oss.

BARNKONVENTIONEN

Nästan alla länder har skrivit på och lovat att följa Barnkonventionen. Det gör att Unga Örnar kan samarbeta med andra organisationer över gränserna för att makthavare i alla länder ska hålla det som de har lovat.

DISKUTERA

- Hur många språk kan ni säga "hej" på?
- Inventera kunskaperna i gruppen om vad de vet om omvärlden. Vad vet vi om olika länder? Vad kan vi gissa om andra länder, vilket språk talas? Vad äter de för mat?
- På vilket sätt tror ni att det kan vara skillnad att arbeta för förändring i Sverige jämfört med i andra länder?
- Vilka saker tror ni är likadant när vi arbetar för förändring i Sverige jämfört med i andra länder?
- Hur kan du med ditt lokala engagemang få samt bidra med kunskaper till unga människor i andra länder? Vad är det som är bra i Unga Örnar där du verkar? Vilka utmaningar kan ni behöva hjälp med?

STUDIEHANDLEDNING

FÖR DIG SOM SKA HÅLLA GRUNDÖRNEN SOM EN KURS

Välkommen som ledare för Grundörnen! Till dig som ska hålla en workshop, utbildningshelg eller kurspass om Unga Örnar finns här tips och idéer om hur du kan använda materialet.

JÄMLIKT LÄRANDE

Unga Örnar tror på ett jämlikt lärande där både ledare och deltagare delar och lär av erfarenheter som är relevanta för ämnet. Hur ser det ut när vi lär på det sättet? Det kan till exempel handla om att du som ledare lyfter fram barn och ungas upplevelser av demokrati, jämställdhet, läxor i skolan eller någon annan fråga från Grundörnen. Samtidigt som du själv delar egna erfarenheter kring detta. På så sätt blir Grundörnen mer lärande än om du som ledare bara berättar varför vi är emot läxor i skolan eller varför vi i Unga Örnar är för demokrati och inflytande. Det finns mycket diskussionsfrågor i Grundörnen och utbildningen bör kretsa kring dem med texten som en utgångspunkt.

LÄRA AV ERFARENHETER

Unga Örnar tycker att barnperspektivet är viktigt och därför måste vi aktivt arbeta med att lyfta fram barn och ungas erfarenheter i alla våra samtal och utbildningar. Vi vill att du som ledare ska improvisera och möta deltagarna där de befinner sig. Var inte rädd för att bryta av med diskussioner och övningar. Frågor som ger erfarenhetsbaserat lärande är exempelvis: "Har du någon gång upplevt att inte få inflytande?" och "Vad hände

när du inte fick inflytande? Vad gjorde du? Vad kände du? Vad tänkte du? Vad gjorde de vuxna? Hur skulle det kunna vara istället?". Efter varje avsnitt finns därför ämnen och frågor att diskutera utifrån.

ARBETA I GRUPP

Det är viktigt att deltagarna känner trygghet i gruppen och har tilltro till varandra då är det lättare att få igång samtal. Det är ofta tacksamt att arbeta med olika läraövningar, samarbetsövningar eller improvisationsövningar. Oavsett ämne så bör gruppen alltid få chans att lära känna varandra genom att skratta tillsammans och hitta vägar för att samarbeta. I slutet av Grundörnen hittar du övningar för diskussion och lekar för skratt!

JÄMSTÄLLDHET

Det är viktigt att ha koll på genus när du som ledare arbetar med en grupp. Genus handlar om vad som formar kvinnor och mäns sociala beteende. Det är ledarens roll att alla blir sedda och ges möjlighet att ta lika mycket plats oavsett kön. Det är bra att i inledningen av Grundörnen fråga vilka erfarenheter deltagarna har av jämställdhet och att bli behandlad som tjej respektive kille. Då kan ni tillsammans sätta upp några punkter utifrån de erfarenheterna och sätta ord på varför det är viktigt, exempelvis: Vi ska alltid lyssna på varandra. Killar och tjejer ska få prata lika länge, därför kommer ledaren fördela ordet rättvist mellan killar och tjejer under utbildningen. Våga testa metoder!

STUDIEHANDLEDNING

FÖR DIG SOM SKA HÅLLA GRUNDÖRNEN SOM EN KURS

FALLGROPAR

Du som kursledare kommer att möta utmaningar och fallgropar när du håller en utbildning tillsammans med en grupp. Här finns några vanliga fallgropar och en ingång för hur du kan hantera dem.

DEMOKRATI

I Unga Örnar tror vi på demokrati och att barn och unga ska få påverka vår verksamhet och göra sin röst hörd. Det betyder inte att vi alltid själva agerar som förebilder. Som kursledare behöver du också jobba med ditt förhållningssätt. En vanlig fallgrop är att vi vill lyfta fram barn och unga men att vi ibland råkar tillrättvisa deltagarna när de säger något, drar slutsatser om vad de sagt eller viftar bort deras synpunkter. Ett bra tips för att undvika det är att be deltagarna hålla koll på dig som ledare, så att du agerar som du lär.

TRÖTTA DELTAGARE

När deltagarna blir trötta eller får svårt att komma igång med diskussioner, testa då att bryta mönster! Lägg in en miniövning där deltagarna kan diskutera något eller leka en lek. Utmana någon av deltagarna genom att fråga om deras upplevelse av en erfarenhet. På så sätt kan du få igång en diskussion i hela gruppen. Lägg in en berättelse för att illustrera något du pratar om. Det är ofta lättare att diskutera utifrån en verklig berättelse.

TYSTA DELTAGARE

Gör klart för deltagarna redan från början att det kommer vara mycket diskussioner och att alla förväntas säga något. Alla är inte vana att prata inför grupp och har dåliga erfarenheter av det. Det är ändå viktigt att vi ger människor möjlighet att utmana sig själva och prova säga något – även om det bara är ett ord. Ett sätt att få alla att våga prata är genom smågrupper med två till fyra deltagare. Ger vi deltagarna möjlighet att alltid välja själva att vara tysta kommer de alltid att välja som de har gjort tidigare. Vi kan ge deltagarna nya och bra erfarenheter i vår verksamhet!

SVÅRA DISKUSSIONER

Ibland möter vi allvarliga diskussioner som kan vara svåra att hantera som kursledare. Det kan handla om erfarenheter kring ojämställdhet, utanförskap, främlingsfientlighet eller annat. Som ledare är det viktigt att du lyssnar samt vågar ta diskussionerna utan att stå med pekpinnar om vad som är rätt eller fel att tycka. Det är en del av vårt uppdrag som ledare att arbeta med deltagarnas förhållningssätt och värderingar. Men vi måste göra det på ett sätt så att deltagarna känner sig respekterade i sina åsikter. Utmana diskussioner med följdfrågor som får deltagarna att reflektera över sina åsikter, exempelvis "Hur kan det annars fungera?", "Kan man se det här på något ytterligare sätt?", "Vad beror det på?".

ÖVNINGAR

SKAPA DISKUSSION ELLER BRYT AV ETT KURSPASS

Här kommer övningar till de olika avsnitten i Grunörnen. Använd övningarna efter diskussionsfrågorna eller för att bryta av ett kurspass då deltagarna behöver röra på sig.

UNGA ÖRNAR DÅ OCH NU

ÖVNING 1: VAD TÄNKER DU PÅ NÄR DU HÖR UNGA ÖRNAR?

En bra övning att inleda med. Alla deltagarna får skriva ner några ord eller rita vad Unga Örnar är för dem. Sen pratar gruppen om det. I denna övningen finns det inga svar som är rätta eller fel.

BARNKONVENTIONEN

ÖVNING 2: DINA RÄTTIGHETER

Syftet med övningen är att diskutera demokrati och ta ställning i frågor om rättigheter som vi ofta tar för givet. Dela in gruppen med 3-4 personer i varje grupp. Gruppen får fem minuter att välja bort fyra av de här rättigheterna.

- Rätten att gå i skolan
- Rätten att äta dig mätt
- Rätten att utöva den religion som du vill
- Rätten att tala ditt eget språk
- Rätten att söka skydd i ett annat land vid behov
- Rätten att vara med i en förening och

- demonstrera
- Rätten att ha ett arbete med en lön du kan leva på
- Rätten att få vila, semester och fritid
- Rätten att inte bli diskriminerad på grund av kön, könsidentitet, ålder, religion, ursprung, sexuell läggning eller funktionsnedsättning
- Rätten att inte utsättas för tortyr
- Rätten att säga och tycka vad du vill
- Rätten att få rösta
- Rätten att ha tillgång till sjukvård
- Rätten att ha ett eget hem
- Rätten att lyssna på vilken musik du vill
- Rätten att bära de kläder du vill
- Rätten att utbilda dig till det du vill
- Rätten att vara ihop med vem du vill

När grupperna är klara och har valt diskuterar ni följande frågor tillsammans:

- Finns det rättigheter som är lättare att stryka?
- Hur resonerade ni när ni valde bort vissa rättigheter?
- Kunde ni enas?
- Vad blir konsekvenserna av att stryka rättigheter?
- Försök beskriva så tydligt som möjligt hur det är att leva i ett samhälle som saknar de rättigheter som ni tagit bort
- Finns det brister i dessa rättigheter idag? Har du rätt till dem i din vardag?

Ge gruppen fem minuter till att styrka ytterligare fyra rättigheter. Diskutera igen.

Be sen alla grupper att enas om vilka åtta rättigheter som ska bort.

ÖVNINGAR

SKAPA DISKUSSION ELLER BRYT AV ETT KURSPASS

ORGANISATION & DEMOKRATI

ÖVNING 3: VIKTIGAST I LIVET

Syftet med övningen är att skapa demokratiska diskussioner där hela gruppen till slut ska komma överens. Varje deltagare skriver ner tre ord på varsitt papper. Orden ska handla om vad de tycker är "viktigast" i livet. Sen går deltagarna ihop två och två och väljer tre nya ord (eller plockar av de ord som de själv har skrivit). Efter det går 4-6 personer ihop (beroende på hur stor gruppen är) och ska tillsammans komma fram till tre ord. Slutligen går hela gruppen ihop och tillsammans ska de komma fram till ETT ord. Det som är viktigast i livet.

DISKUTERA! Övningen slutar ofta med att gruppen röstar. Varför blir det så? Vem bestämmer att gruppen ska rösta? Hur kan gruppen annars komma till ett beslut? Bestämde någon mer än någon annan? Var det ett demokratiskt beslut?

ÖVNING 4: ETT LÄGERMÖTE

Gruppen får i uppdrag att hålla ett möte där de ska planera ett läger. Syftet är att testa olika metoder för att göra möten roliga och tillgängliga. Här nedan finns några tips på vägen som varje möte ska tänka på, deltagarna kan säkert komma på egna metoder.

1. Börja med en runda där alla på mötet får presentera sig, t ex med namn, ålder och något som gjort dem glada under dagen. En bra start där alla får en chans att göra sin röst hörd.

2. Fundera över hur ni ska sitta på mötet för att alla ska bli delaktiga och se varandra. På rad, i

ring, eller skolsittning?

3. Försök att inte använda "svåra" ord och om de används, förklara alltid vad de betyder så att alla kan hänga med.

4. Fundera över hur ni kan lyssna aktivt på diskussionerna och inte säga nej av vana. Försök istället att vända och vrida på förslag om ni inte håller med varandra.

5. Försök att få med personer som tycker att "så här har vi alltid gjort" genom att ta reda på varför de känner så och arbeta med att skapa en positiv känsla för förändring.

6. Använd er av talarlista, där alla får anmäla att de vill tala. Det blir tydligt vem som får prata och i vilken ordning.

7. Läs gärna upp talarlistan då och då så att alla vet vilka som står uppskrivna.

8. Sätt upp ramarna för mötet redan i början. Till exempel hur länge mötet får hålla på, vem som håller i mötet och hur länge varje person får prata. Är det ett långt möte, lägg in pauser.

9. Avsluta alltid en diskussion inför ett beslut med en runda där alla får säga några ord om vad hen tycker i frågan.

DISKUTERA! Hur kan Unga Örnar få barn att tycka att planeringsmöten är roliga? Hur kan det blir kul och inkluderande att göra budget? Kan barn vara med och bestämma om allt? Finns det något barn inte kan bestämma om? Varför? Hur kan vi i Unga Örnar ändra på det? Vilka metoder kom fram under övningen som de kan använda sen? Känner de igen situationer i övningen från riktiga möten?

ÖVNINGAR

SKAPA DISKUSSION ELLER BRYT AV ETT KURSPASS

LIKA VILLKOR

ÖVNING 5: FYRA HÖRN

Syftet med övningen är att deltagarna ska reflektera kring olika påståenden och förklara hur de tänker kring dem. Samla alla deltagare i rummet och berätta att du kommer läsa upp ett påstående med fyra alternativa ställningstagande. Deltagarna ska sedan själv fundera över vilket alternativ de tycker stämmer bäst in och ställa sig i det hörn som representerar det alternativet. Efter att alla deltagare placerat ut sig ber du någon i varje hörn förklara varför de ställde sig just där. Du kan också låta deltagarna byta hörn efter att de hört de andras åsikter. Hitta gärna på egna påståenden och tänk på att ett hörn alltid ska vara " eget alternativ". Det är inte ett "jag vet inte hörn" eller sammanslagning av de andra hörnen utan ett hörn om man tycker något annat än de upplästa påståendena.

Tänk på att som ledare inte värdera de olika svaren. Diskussioner kring de olika svarsalternativen kan uppstå men inte nedlåtande kommentarer om de olika alternativen.

"Det bästa med sommaren är"

1. Att glassen blir mjuk i solen
2. Sommarregn
3. Ledighet
4. Eget förslag

"Den största fördelen en vuxen får i samhället är"

1. Att få vara med och bestämma genom att rösta
2. Att ens kärlek tas på allvar
3. Att folk lyssnar på vad en vuxen säger
4. Eget förslag

"Det som bestämmer hur vi ska vara är framförallt"

1. Media
2. Kompisar
3. Statsministern
4. Eget förslag

"Den största fördelen som ges i samhället med att uppfattas som svensk är"

1. Att slippa svara på frågan "varifrån kommer du?" hela tiden
2. Att slippa fördomar om t ex kultur och religion
3. Att ett typiskt svensk namn och utseende hjälper när du söker jobb eller bostad
4. Eget förslag

"Den största fördelen för en heterosexuell person är"

1. Att kunna hålla sin partner i handen på bussen utan att nån tittar snett
2. Att skolans sex- och samlevnadsundervisning utgår från ens sexuella läggning
3. Att slippa "komma ut" hela tiden
4. Eget förslag

"Den största fördelen män får av samhället är"

1. Att inte förväntas göra lika mycket hemarbete.
2. Att ofta få högre lön än sina kvinnliga kollegor
3. Att inte behöva oroa sig för att bli våldtagen på kvällspromenaden hem.
4. Eget förslag

"Den största fördelen för personer med hörsel är att de"

1. Kan ta del av all samhällsinformation
2. Kan prata med andra hörande utan att de blir osäkra.
3. Kan spontant delta i aktiviteter eftersom de är anpassade för hörande
4. Eget förslag

ÖVNINGAR

SKAPA DISKUSSION ELLER BRYT AV ETT KURSPASS

ÖVNING 6: TERMOMETERN

Syftet med den här övningen är att deltagarna ska ta ställning för något och diskutera hur de har tänkt. Förklara för gruppen att det ligger en termometer på golvet. Den sträcker sig från ena sidan av rummet till den andra. Utse någon i gruppen att bestämma på vilken sida det är varmt och på vilken sida det är kallt. Den varma sidan är för de som håller med. Den kalla sidan är för de som inte håller med. Låt deltagarna ställa sig på den grad som motsvarar vad de tycker. Låt sedan någon eller några berätta varför de ställde sig just där. Vad tänker du? Varför står du där? Var öppen för diskussion.

Påminn också om att det är tillåtet att byta åsikt under övningen!

PÅSTÅENDEN:

"Alla får vara med och bestämma i Unga Örnar".

DISKUTERA!

Finns det situationer då det inte fungerar? Ex. I ett fotbollslag om en odemokratisk ledare tar över ledarrollen.

"Barnen ska alltid sättas i det främsta rummet"

DISKUTERA!

Vad är det främsta rummet? Vilka är barnen, de som tar plats eller hela gruppen? Går det alltid att uppfylla?

"Alla kan vara sig själva inom Unga Örnar".

DISKUTERA!

Finns det något sammanhang där ni upplevt att någon inte fått ta plats som sig själv? Vad händer med de barn som avviker från normen?

"Jag kan vara med och förändra i min vardag".

DISKUTERA!

Var finns barn och ungas vardag? Kan barn och unga alltid vara med och påverka den? Varför? Varför inte?

SÅNGER OCH LEKAR

SKAPA GEMENSKAP PÅ EN UTBILDNING

Här finns sånger och lekar för att skapa gemenskap och lära känna varandra på en utbildning. Använd dem som kvällsaktiviteter eller för att deltagarna ska få röra på sig under dagen.

SÅNG - HÄR KOMMER UNGA ÖRNAR

Hejsan Örnar är ni klara, jajamensan fattas bara...

Ref:

Hääär kommer Unga Örnar Ungar Örnar det är vi
Det är vi som ska tillföra all kraft och energi
Om du nån gång börjar tvivla så titta in till vår
Verksamhet det är vi som ska tillföra all kraft och
Energi. Åhhh

Zum zum zum zum zum zum zum zum zum
zum zum zum hej!

Zum zum zum zum zum zum zum zum zum
zum zum zum hej!

I den stora barnaskaran har vi vårt fäste stark
Det är här vi vill grundlägga gemenskapen tusen
falt.

För om du återväxten glömmer är du ganska snart
på fall.

Det är här vi ska uppmärksamma röda fanans
segertrall.

Ref:

Hääär kommer Unga Örnar Ungar Örnar det är vi
Det är vi som ska tillföra all kraft och energi
Om du nån gång börjar tvivla så titta in till vår

Verksamhet det är vi som ska tillföra all kraft och
Energi. Åhhh

Zum zum zum zum zum zum zum zum zum
zum zum zum hej!

Zum zum zum zum zum zum zum zum zum
zum zum zum hej!

Varje vecka drar vi samman i vår trivsamma lokal
Och det är här vi ska lära att det finns plats för var
och en

Och om du väljer att stå utanför ska vår värme
strömma ut

För hos oss är alla välkomna här finns solidaritet
Ref:

Hääär kommer Unga Örnar Ungar Örnar det är vi
Det är vi som ska tillföra all kraft och energi
Om du nån gång börjar tvivla så titta in till vår
Verksamhet det är vi som ska tillföra all kraft och
Energi. Åhhh

Zum zum zum zum zum zum zum zum zum
zum zum zum hej!

Zum zum zum zum zum zum zum zum zum
zum zum zum hej!

rätt till
fritid!

SÅNGER OCH LEKAR

SKAPA GEMENSKAP PÅ EN UTBILDNING

LEK - HÄLSA OCH BYT NAMN

Ni behöver: Inga tillbehör

Gruppen går runt i rummet hur som helst. När två personer möts hälsar de på varandra genom att skaka hand. När de hälsat och sagt sina namn händer nåt magiskt. Personerna som just hälsat på varandra byter namn med varandra.

Nu har båda ett nytt namn. De går vidare, möter en ny person, skakar hand och byter återigen namn. Om de hälsar på en person som vid det tillfället har ens riktiga namn så har kedjan lyckats och den personen får gå och sätta sig och titta på. Mot slutet sitter de flesta och tittar på och tillslut är det bara två personer kvar och alla hoppas på att de har varandras riktiga namn. Har de det har leken tagit slut och alla är vinnare! Oftast blir det rörigt och istället för att hitta sitt namn så har fem personer fått samma namn.

LEK - VAD ÄR SANT?

Ni behöver: Post-it och pennor

Alla deltagarna får varsin post-it-lapp där de ska skriva tre påståenden om sig själva. Två av påståendena ska vara sanna och ett ska vara falskt. Sen börjar deltagarna gå runt och mingla med varandra. När två personer möts så gäller det att genom frågor till den andra gissa vilka påståenden som stämmer och vilket som är falskt. När det är gjort så minglar deltagarna vidare till en ny person.

LEK - FINN FLEST ORD

Ni behöver: papper, pennor och något att ta tiden med

Dela upp deltagarna i lag och dela ut papper och penna. Bestäm sedan ett tema, ex geografiskt område. Sen väljer ni en bokstav, vilken som helst. Sätt sedan en tidsgräns, ex 5 min.

Under denna tid ska lagen, var för sig, skriva ner så många platser som möjligt på den givna bokstaven. Det lag som har fått flest ord vinner.

Andra teman kan exempelvis vara huvudstäder, kändisar, kläder, maträtter. Bara fantasin sätter stopp!

LEK - KNUTEN

Ni behöver: Inga tillbehör

Gruppen bildar en ring och står tätt intill varandra. Alla blundar och sträcker in händerna i mitten av ringen. NU gäller det att i blindo hitta 2 händer att ta tag i, en i varje hand.

När alla håller varandra i händerna får deltagarna öppna ögonen.

Nu ska virrvarret av händer som bildats lösas ut utan att släppa taget.

Om allt funkar som det ska, sak det tillslut ha bildats en stor ring där alla håller varandra i händerna.

www.ungaornar.se
www.facebook.com/ungaornar